

Stichting Zwerfjongeren Nederland en het College voor de Rechten van de Mens werken samen aan betere positie dak- en thuislozen

Stichting Zwerfjongeren Nederland (SZN) en het College voor de Rechten van de Mens (het College) maken zich zorgen over de toename van het aantal jongeren dat dak- en thuisloos is. In ons land zijn maar liefst 12.400 jongeren dakloos volgens de laatste telling in 2016 van CBS. Het aantal dak- en thuisloze jongeren is in de afgelopen vijf jaar met maar liefst 50% toegenomen. Door samen te werken willen beide partijen de positie van deze jongeren versterken en dak- en thuisloosheid terugdringen. Hierbij gaan zij zich in het bijzonder richten op de woon- en inkomenssituatie en het verbeteren van de wet- en regelgeving.

Staatssecretaris Paul Blokhuis stelde tijdens de conferentie 'Breng de basis op orde en voorkomen jongerendakloosheid' op 6 juni jl. "De overheid heeft steken laten vallen en deze jongeren laten zwemmen", "we moeten ons schamen dat we het zover hebben laten komen". Hij nodigde de aanwezige jongeren uit om met hem in gesprek te gaan over hun ervaringen en hoe verbeteringen tot stand kunnen worden gebracht. Dat gesprek is op 8 oktober a.s. gepland.

Ondersteuning van jongeren zonder dak of thuis

SZN en het College willen dak- en thuisloze jongeren ondersteunen om zelf structureel een rol te vervullen bij het vormen van beleid en bij het treffen van maatregelen om hun situatie blijvend te verbeteren. Hun ervaringen en verhalen bieden belangrijke informatie en geven het Rijk en de gemeenten handvatten om tot noodzakelijke structurele aanpassingen van wet- en regelgeving en om voor woonruimte en inkomen te zorgen.

Jongerendak- en thuisloosheid

Dak- en thuisloosheid voor jongeren betekent in eerste instantie dat jongeren geen veilig dak boven hun hoofd hebben. Het gebrek aan een veilig dak maakt het vervolgens moeilijk aan inkomen te komen, een opleiding of stage te volgen of werk te vinden. Dit raakt basale mensenrechten als het recht op huisvesting, recht op onderwijs en het recht op een behoorlijke levensstandaard. De overheid heeft verplichtingen om ervoor te zorgen dat jongeren in kwetsbare situaties de mogelijkheid hebben om die rechten te kunnen realiseren. In de praktijk blijkt dat de overheid juist vaak belemmeringen opwerpt.

Samenwerkingspartijen

Het werk van SZN concentreert zich op het horen en kenbaar maken van de ervaringen van de dakloze jongeren zelf en waar zij tegenaan lopen, hoe ze in hun situatie zijn beland en welke barrières ze tegen komen in hun poging om uit hun situatie te komen. SZN draagt oplossingen aan en wijst partijen op hun verantwoordelijkheid. Het College voor de Rechten van de Mens maakt zich al geruime tijd zorgen over de toename van dak- en thuisloosheid en van mensen in kwetsbare situaties. Dak- en thuisloosheid, onveilige en ontoereikende huisvesting zijn serieuze mensenrechtenproblemen. Veilige huisvesting is een voorwaarde voor de bestaanszekerheid en voor het effectief gebruik kunnen maken van andere mensenrechten.

Toepassen van artikel 5:

Op 6 juli jl. tijdens de landelijke conferentie 'Breng de basis op orde en voorkom jongerendakloosheid' die SZN samen met Kansfonds organiseerde, riep staatssecretaris Blokhuis gemeenten op om artikel 5 toe te passen. Met andere woorden: 'door de vingers zien en de wet en de regel zo toepassen dat gedaan kan worden wat nodig is voor deze jongeren'. Het idee van artikel 5 is goed ontvangen door de jongeren. Tegelijkertijd rijst bij hen de vraag: wat verstaat de staatssecretaris hieronder? Hoe krijgen we dit bij de gemeenten, aan de jongerenloketten en op de werkvloer uitgevoerd? En hoe zorgen we ervoor dat jongeren niet zijn overgeleverd aan de goedwillendheid van enkele ambtenaren en/of hulpverleners. Vanuit mensenrechtenperspectief zou de overheid de zorg voor dak- en thuisloze jongeren niet mogen overlaten aan de willekeur van de individuele bereidheid van een ambtenaar of gemeente om artikel 5 toe te passen.

Onderscheid van landelijke en gemeentelijke wet- en regelgeving:

Een thema dat steeds weer terugkomt is de verwarring van wet- en beleidscontext. De onduidelijkheden over wat nu landelijke en wat gemeentelijke regelingen/ wetten zijn zorgt ervoor dat jongeren van het kastje naar de muur worden gestuurd. Welke landelijke wetten staan vast en waar zit gemeentelijke beleidsvrijheid? Het zou jongeren en jongerenwerkers enorm helpen als hierover helderheid komt. Denk aan regels als de vier weken zoektijd bij het aanvragen van een uitkering of de kostendelersnorm die een drempel opwerpt voor deze jongeren om bij vrienden of familie te kunnen overnachten.

De staatssecretaris kan gemeenten wijzen op hun verantwoordelijkheden. Ook kan hij een einde maken aan het heen en weer schuiven van verantwoordelijkheden tussen gemeentelijke en landelijke overheid. Gezamenlijk doel: bestaanszekerheid en onderdak garanderen zodat dak- en thuisloze jongeren weer toekomstperspectief hebben.

Top 3 prioriteiten:

1. **Wonen:** Zorg voor voldoende betaalbare en passende woonruimte met ambulante begeleiding. Zet in op minimale tijd in de opvang. Jongeren horen hier niet thuis.
2. **Inkomen:** Voorkom dat jongeren in de schulden raken. Zorg voor voldoende inkomen om zelfstandig te kunnen wonen, voor jongeren waarvan de ouders financieel buiten beeld zijn. Specifiek in de leeftijd 18 – 21 jaar en afkomstig uit de jeugdzorg. Schaf de kostendelersnorm af of voer een compensatieregeling in om jongerendakloosheid te voorkomen. De huidige wettelijke regelgeving voor de kostendelersnorm zorgt voor een stijgend aantal dak- en thuisloze jongeren in Nederland. Mogelijk kunnen jongeren zonder deze regelgeving nog terecht bij familie/vrienden/vrijwilligers of kennissen.
3. **Toegang tot adequate en kwalitatieve begeleiding en ondersteuning:** Jongeren hebben vaak geen toegang tot passende zorg. Gemeenten zien zorg als behandeling terwijl deze jongeren net zoals andere jongeren begeleiding nodig hebben bij hun ontwikkeling naar zelfstandigheid. Ze lopen vast in de bureaucratie en de veelheid aan loketten. Participatie door jongeren blijft achter want zij zijn nog steeds niet in staat om hun weg te vinden naar de juiste zorg en informatie en worden niet of nauwelijks in staat gesteld hun recht te halen.

Algemeen:

Jongeren zijn vaak niet op de hoogte van de regelingen, en toegang tot juiste informatie ontbreekt veelal. Vaak kunnen ze hierdoor gevolgen en consequenties van keuzes niet overzien. Ze weten vaak niet waar ze moeten beginnen en welke opties er zijn. Dit geldt zowel voor jongeren die thuis wonen als voor jongeren in de opvang.

Vragen aan staatssecretaris Paul Blokhuis:

1. Is de staatssecretaris bereid om de jongeren en de jongerenplatforms¹ te ondersteunen bij (landelijke) participatie?
2. Is de staatssecretaris bereid om mee te werken aan het oplossen van de top-3 en wat zou de staatssecretaris daarin kunnen betekenen?